

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2020-40-01

08.05.2021.

2020. gada valsts budžeta normas, kas paredzēja ārstniecības
personu darba atalgojuma finansējumu, atbilst Satversmei

Satversmes tiesa 2021. gada 7. maijā pieņēma spriedumu lietā Nr. 2020-40-01 „Par likuma „Par valsts budžetu 2020. gadam” programmu un apakšprogrammu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai, ciktāl tās neparedz Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā noteikto valsts finansējumu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai 2020. gadā, atbilstību Satversmes 1. un 66. pantam”.

APSTRĪDĒTAIS REGULĒJUMS

- Likuma “Par valsts budžetu 2020. gadam” programmas un apakšprogrammas, kas noteica valsts budžetu veselības aprūpes darbinieku darba samaksai.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”
- Satversmes 66. pants: “Saeima ik gadus pirms saimnieciskā gada sākšanās lemj par valsts ienākumu un izdevumu budžetu, kura projektu tai iesniedz ministru kabinets. Ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus. Pēc budžeta gada notecēšanas ministru kabinetam jāiesniedz Saeimai apstiprināšanai norēķini par budžeta izpildīšanu.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc tiesībsarga pieteikuma. Tiesībsargs norādīja, ka 2020. gada valsts budžeta likumā veselības aprūpes darbinieku darba samaksai atvēlēta tikai aptuveni puse no finansējuma pieauguma, ko Saeima iepriekš noteikusi Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā. Tas neatbilstot likumdevēja pienākumam ievērot paša izdotās tiesību normas un radot tiesisku nedrošību sabiedrībā. Nepietiekama finansējuma piešķiršana veselības aprūpes darbinieku darba samaksai neatbilstot arī ilgtspējas principam.

TIESAS SECINĀJUMI

Satversmes tiesa secināja, ka vidēja termiņa budžeta plānošana, pieņemot vidēja termiņa budžeta ietvara likumu, kalpo valsts ilgtspējīgai attīstībai. Gadskārtējam valsts budžetam jābūt saskaņotam ar to aptverošo vidēja termiņa budžeta ietvaru. [8.2., 8.3.]

Ar Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktu Saeima noteica veselības aprūpes darbinieku darba samaksas palielināšanu par 2019.–2021. gada vidēja termiņa prioritāti. Šāda prioritāte saglabāja savu nozīmi arī 2020.–2022. gada vidējā termiņa budžeta plānošanā. [8.4., 9.3.]

Ministru kabinetam vidēja termiņa budžeta ietvara sagatavošanas procesā ir attiecīga novērtējuma un rīcības brīvība. Tā attiecas arī uz izvērtējumu, vai un kādā apmērā ieplānojama dažādu institūciju pieteikto vidēja termiņa prioritāro pasākumu finansēšana, ņemot vērā to savstarpējās līdzsvarošanas iespējas, valsts finanšu stāvokli, kā arī konkrēto pasākumu steidzamību un valsts politiskās prioritātes. Ministru kabinetam jāievēro arī budžeta sastādīšanu regulējošās tiesību normas, kas pieprasa nodrošināt sabalansētu, ilgtspējīgu budžetu. [10.2.]

Gan Saeima, gan Ministru kabinets ievēroja Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā nostiprināto vidēja termiņa prioritāti. Iespējas to finansēt tika līdzsvarotas ar citām prioritātēm un valsts finanšu līdzekļiem, tādējādi nepārkāpjot budžetu ierobežojošās tiesību normas un nepieņemot finansiāli riskantus lēmumus. Pieņemot likumu „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam”, Saeima apstiprināja, ka Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā noteiktais uzdevums ir izpildīts atbilstoši tās gribai un valsts finansiālajām iespējām. [10.3.]

Apstrīdētais regulējums tika saskaņots ar likumprojektu „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022. gadam” un tādējādi tā sagatavošanā un pieņemšanā tika ievērota Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā noteiktā prioritāte. [11.]

Satversmes tiesa nosprieda:

atzīt likuma „Par valsts budžetu 2020. gadam” programmas un apakšprogrammas, kas nosaka veselības aprūpes darbinieku darba samaksu, ciktāl tās neparedz Veselības aprūpes finansēšanas likuma pārejas noteikumu 11. punktā noteikto valsts finansējumu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai 2020. gadā, par atbilstošām Satversmes 1. un 66. pantam.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Sprieduma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:

https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2020/08/2020-40-01_spriedums.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas [mājaslapā](#). Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](#) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte
Satversmes tiesas
Sabiedrisko attiecību speciāliste
Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv
67830759, 26393803

